

Aan de gemeenteraad
Cc college van B&W
Cc pers

DATUM 28 november 2018
ZAAKNUMMER 503582
BEHANDELD DOOR R.A.G. D'havé
TELEFOON (035) 629 2350
UW KENMERK 503582
BIJLAGEN Vragen GL 26 oktober 2018
BETREFT Beantwoording artikel 41 vragen GL over rubbergranulaat

Geachte dames en heren,

Op 26 oktober heeft de fractie van Groen Links artikel 41 vragen gesteld over het rubbergranulaat bij kunstgrasvelden op sportaccommodaties. Hierbij geven wij u antwoord op de vragen.

Groen Links leidt de vragen in met de volgende tekst:

Het RIVM heeft geconcludeerd dat sporten op kunstgrasvelden met rubbergranulaat veilig is. <https://www.rivm.nl/Onderwerpen/R/Rubbergranulaat> Bij kleine hoeveelheden is het inslikken, huidcontact of verdamping van rubbergranulaat niet schadelijk voor de volksgezondheid. Is daarmee de kous af? Wat de fractie van GroenLinks betreft niet.

Onlangs kwam in het nieuws dat een in de jaren 80 met autobanden aangelegd kunstmatig rif in de middellandse zee wordt ontmanteld, omdat na jaren het rubber uiteenvalt en er schadelijke stoffen achter blijven in het milieu. De omgeving van het rif is onleefbaar geworden. De ontmanteling kost meer dan een miljoen euro en wordt bekostigd door de Franse overheid en bandenfabrikant Michelin.

<https://nos.nl/artikel/2251903-frans-bandenrif-ontmanteld-duizenden-autobanden-uit-zee-gevist.html>

In 2018 is een nieuw RIVM-rapport gepubliceerd met onderzoek naar de mate waarin rubberkorrels voorkomen in de ondergrond en het omliggende milieu

[https://www.rivm.nl/Onderwerpen/R/Rubbergranulaat/Milieu onderzoek rubbergranulaat 2018/Resultaten verkennend onderzoek](https://www.rivm.nl/Onderwerpen/R/Rubbergranulaat/Milieu Onderzoek rubbergranulaat 2018/Resultaten verkennend onderzoek)

Het RIVM signaleert onder meer:

In de (berm)grond rondom de velden zijn hogere concentraties gevonden van cadmium, kobalt, zink, PAK's, minerale oliën en benzothiazolen. De hoeveelheden zink, kobalt en minerale oliën overschrijden de maximale waarden uit het Besluit Bodemkwaliteit. De andere gevonden stoffen (cadmium, PAK's en benzothiazolen) doen dat niet.

en

*In het **drainagewater** worden bij vier velden verhoogde concentraties van stoffen gevonden die mogelijk afkomstig zijn van rubbergranulaat. Op één van deze locaties vonden we een zeer sterke verhoging van de hoeveelheid zink. Daar werd de norm voor oppervlaktewater ruim 250 keer overschreden en die voor kobalt ruim 15 keer.*

en

*In de **bagger** onder in de sloten hebben we bij zes kunstgrasvelden hogere hoeveelheden stoffen gezien die uit rubbergranulaat kunnen komen. Maar niet zoveel als in de bermgrond. De stoffen komen via het drainagewater van de velden in de sloten terecht en verplaatsen zich dan naar de bodem (de bagger). Bij twee velden zat zoveel zink in de bagger dat die niet mag worden verspreid in oppervlaktewater en op land.*

Het RIVM concludeert: dat het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden kan leiden tot plaatselijke vervuiling van bermgrond en waterbodem. Het gaat dan om rubberdeeltjes en om stoffen die uit rubbergranulaat lekken. Grondwater en oppervlaktewater lijken niet vervuild, waardoor de kans op verdere verspreiding van de stoffen gering lijkt.

De conclusie heeft een dubbele boodschap. Enerzijds concludeert men dat bermgrond en waterbodem vervuilt kunnen raken met uit het rubbergranulaat lekkende stoffen. Anderzijds kan men (nog) niet aantonen dat verspreiding van die stoffen via grond- en oppervlaktewater al op grote schaal heeft plaatsgevonden. Dat laatste is goed nieuws, maar roept wel de vraag op of we het zo ver moeten laten komen voor dat we maatregelen nemen?

Hilversum heeft in het verleden te maken (gehad) met sterk verontreinigde bodems. Aan het bouwen van Anna's Hoeve en Villa Industria gingen kostbare en langdurige saneringsprojecten vooraf. De vervuiling van deze sterk verontreinigde bodems al hier vonden hun oorsprong niet in de moderne tijd, maar konden ontstaan na vele decennia van onachtzame lozing van afvalwater en riskante productiemethodes. De vraag is of wij als samenleving (opnieuw) moeten toestaan dat (grond- en water) bodems beetje bij beetje vervuilt raken tot aan de grens waarop wel gezondheidsrisico's optreden.

Duurzaam beleid betekent dat we vandaag onze samenleving zo organiseren dat we de generaties na ons niet opzadelen met de schadelijke gevolgen van ons handelen van vandaag. De oorsprong van het klimaatprobleem van vandaag is (deels) terug te voeren op de industriële revolutie.

Kunstgrasvelden worden sinds 2001 in Nederland in toenemend mate toegepast. De periode van verval in het Nederlandse milieu is dus 20 jaar later gestart dan het Franse banden rif. De Franse autoriteiten verzuimde te reageren op de eerste alarmerende milieuonderzoeken die al in 2005 verschenen en rapporteerden over vrijkomende zwarte metalen en giftige stoffen. GroenLinks is bezorgd dat het verval van rubbergranulaat in de toekomst toeneemt en dat de concentraties vrijkomende schadelijke stoffen zich door de jaren heen zullen opstapelen in ons milieu. Anders dan de banden is het rubbergranulaat door zijn kleine fractie moeilijk te verwijderen uit het milieu. GroenLinks vraagt zich af of hier het voorzorgsprincipe niet moet worden toegepast? Voor rubbergranulaat bestaan immers goede alternatieven. De meerkosten hiervan wegen naar ons idee in geen geval op tegen de toekomstige saneringskosten van vervuilde bodems en verstoorde bodemecologie. Het RIVM beveelt aan om maatregelen te nemen.

Met de invoering van de Omgevingswet, de Rijksstructuurvisie Ondergrond en het adviesrecht van gemeenten in de Mijnbouwwet vindt er een aantal veranderingen plaats in de verantwoordelijkheden en bevoegdheden, die gemeenten op het beleidsterrein bodem en ondergrond hebben. Deze veranderingen hebben in veel gevallen financiële en juridische gevolgen voor gemeenten en bieden mits goed geborgd, ook kansen voor lokale en regionale ambities. In veel provincies is al een begin gemaakt met de voorbereiding van overdracht van dossiers aan gemeenten, die nu geen bevoegd gezag voor de Wet Bodembescherming zijn.

https://vng.nl/files/vng/brieven/2017/ledenbrief_17-083.pdf

Het volledige RIVM-rapport uit 2018 vindt u hier:

https://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2018/Juli/Verkenning_milieueffecten_rubbergranulaat_bij_kunstgrasvelden

GroenLinks heeft de volgende vragen:

1. Hoe beoordeelt het college de uitkomsten van het nieuwe RIVM-rapport uit 2018?

Antwoord van het college

We nemen de uitkomsten over en volgen de adviezen van het Rijk in deze om te voorkomen dat de rubberkorrels zich buiten het veld verspreiden.

2. Hoe wil het college omgaan met de door het RIVM aanbevolen maatregelen?

Antwoord van het college

Per veld wordt bekeken wat de daadwerkelijke situatie is. Alle velden (bermen en eventueel aanliggende sloten) zullen onderzocht worden. Aan de hand hiervan zal een actieplan worden opgesteld.

3. Is over het nieuwe RIVM-rapport uit 2018 contact geweest met het waterschap en de provincie en wat was/is de uitkomst daarvan?

Antwoord van het college

Nee. Er wordt eerst onderzocht of er daadwerkelijk een probleem bestaat. Is dat het geval, dan zal er overleg plaatsvinden met de bevoegde gezagen (provincie Noord-Holland voor bodem en Waterschap Amstel Gooi en Vecht voor waterbodems).

4. Voert het college al gesprekken met de provincie Noord-Holland over de overdracht van bevoegd- en verantwoordelijkheden van bodembescherming en wat is daarvan de stand van zaken?

Antwoord van het college

Ja, de verkennende gesprekken zijn gestart.

5. Is/wordt de uitspoeling van schadelijk stoffen uit rubbergranulaat in het milieu onderwerp van gesprek in de overdrachtsbesprekingen?

Antwoord van het college

Nee, momenteel valt dit onder de zorgplicht van de Wet bodembescherming. In de toekomst zal dit onder de zorgplicht van de Omgevingswet vallen. Dit valt dus onder de reguliere overdracht van de taken en hoeft niet apart besproken te worden.

6. Wat doet het bevoegd gezag momenteel om de uitspoeling van schadelijk stoffen uit rubbergranulaat in het milieu te voorkomen of verminderen?

Antwoord van het college

Er is momenteel nog niet bekend of het bevoegd gezag hier actief op gaat handhaven.

7. Is het college bereid om zelf milieuonderzoek te laten uitvoeren naar de vervuilingsgraad van uit rubbergranulaat afkomstige schadelijke stoffen in de bermgronden en waterbodems rond Hilversumse sportvelden?

Antwoord van het college

Ja, de bermen en waterbodems van de verschillende velden zullen in het eerste kwartaal van 2019 onderzocht worden.

8. Is het college bereid om uit voorzorg de toepassing van rubbergranulaat af te bouwen en geleidelijk aan over te stappen op alternatieven?

Antwoord van het college

Ja, in 2017 en 2018 hebben wij reeds de oude toplagen van de kunstgrasvelden bij HC & FC Victoria – ingestrooid met rubbergranulaat – vervangen en gebruik gemaakt van een alternatief infill materiaal (EPDM). Deze beleidslijn zal ook de komende jaren worden gecontinueerd.

Op het moment dat - na de afschrijvingstermijn van 10 jaar – de toplaag moet worden vervangen, gaan wij in gesprek met de clubs over het toepassen van alternatief infill materiaal.

Tevens blijven wij de ontwikkelingen in de markt nadrukkelijk volgen. *Eén van de ontwikkelingen waar wij veel van verwachten zijn de non-infill velden. Dit zijn velden waarbij een zogenaamde thatch layer in het kunstgras de functionaliteit van rubber(achtige) infills over neemt. Inmiddels zijn een aantal van deze non-infill velden in Nederland aangelegd. Ondanks deze initiële hogere investering is deze snel terug te verdienen door een combinatie van minder onderhoud en een langere levensduur. En het is bovendien duurzamer dan velden met infills.*

Het college vertrouwt erop dat de vragen van de fractie van Groen Links hiermee zijn beantwoord.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes